

Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi
Hukuk Fakültesi Dergisi
Erzincan Law Review

Cilt/Vol: 29 Sayı/No: 2 Aralık/December 2025

Yargıtay Ceza Genel Kurulu’nun E. 2020/252, K. 2024/112, 06.03.2024 Tarihli Kararı Çerçevesinde İkinci Kez Hükümün Açıklanmasının Geri Bırakılması Kararı Verilmesi Üzerine Bir Değerlendirme

An Evaluation on the Decision to Delay the Announcement of the Verdict for the Second Time within the Framework of the Court of Appeals’ Criminal General Assembly’s Decision, M. N. 2020/252, D. N. 2024/112, Dated 06.03.2024

  Öğr. Gör. Dr. Bahar TURGUT*

 10.60002/ebyuhfd.1650673

ÖZ

Ceza Muhakemesi Kanunu’nun (CMK) 231/8. maddesine 2014 yılında eklenen hükme göre hakkında hükmün açıklanmasının geri bırakılması (HAGB) kararı verilmiş olan bir sanık için denetim süresi içinde kasıtlı bir suç nedeniyle tekrar HAGB kararı verilemez. Bahsi geçen hüküm kanuna eklenmeden önce,

* Atatürk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu, Hukuk Bölümü, Ceza İnfaz ve Güvenlik Hizmetleri Programı, Ceza ve Ceza Muhakemesi Anabilim Dalı.

Makale Bilgisi/Article Info: Karar İncelemesi/Decision Review

Geliş/Received: 04.03.2025 | Kabul/Accepted: 20.05.2025.

Bu makale, intihal programında taranmış ve iki (kör) hakem incelemesinden geçmiş tir. This article was submitted in a plagiarism program and reviewed by two (blind) referees.

Atıf/Cite as: Bahar Turgut, “Yargıtay Ceza Genel Kurulu’nun E. 2020/252, K. 2024/112, 06.03.2024 Tarihli Kararı Çerçevesinde İkinci Kez Hükümün Açıklanmasının Geri Bırakılması Kararı Verilmesi Üzerine Bir Değerlendirme”, EBYÜ-HFD, C. 29, S. 2, Aralık 2025, (1021-1041).

Bu makale **Atıf-GayriTicari 4.0 Uluslararası** lisansı ile lisanslanmıştır.

hakkında HAGB kararı verilmiş bir sanık, denetim süresi içinde kasıtlı bir suç işlediğinde hakkında verilmiş olan HAGB kararı kaldırılır, yeni işlenmiş suçla ilgili tekrar HAGB kararı verilir. Sanık hakkında verilmiş olan ilk HAGB kararı kesin hüküm sayılmadığından ikinci kez HAGB kararı verilmesine engel oluşturulmamasına rağmen mahkeme, ikinci HAGB kararının verilmesi şartları bakımından sanığın tekrar suç işlemeyeceği yönündeki kanaatini oluştururken ilk HAGB kararını dikkate alırdı. Yargıtay'ın konuya ilişkin içtihadı da bu yöndeydi. 6545 sayılı Kanun ile yapılan ekleme ile bu uygulamaya son verilmiş ve CMK'nın 231/8. maddesinin nasıl uygulanması gerektiği ve ikinci kez HAGB kararı verilememesinin neden mümkün olmadığı meselesi tartışmalara neden olmuştur. Süregelen yargılamalarda farklı Yargıtay içtihatları oluşmuş ve öğretide de konuya ilişkin farklı görüşler ortaya konmuştur.

Çalışmada, ilk HAGB kararının denetim süresi içinde kasıtlı bir suç için ikinci kez HAGB kararı verilip verilemeyeceği meselesi tartışılmış ve bu durumun gerekçesine ilişkin olarak Yargıtay kararı üzerinden inceleme yapılarak konuya ilişkin tespit, görüş ve önerilere yer verilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Hüküm, Hükümün Açıklanması, Hükümün Açıklanmasının Geri Bırakılması, Denetim Süresi, Kasıtlı Suç.

ABSTRACT

According to the provision added to Article 231/8 of the Code of Criminal Procedure in 2014, a defendant who has been given a decision to delay the pronouncement of the verdict (Leniency) cannot be given a Leniency Decision again for an intentional crime during the supervision period. Before the aforementioned provision was added to the law, if a defendant who had been granted a Leniency Decision committed an intentional offense during the supervision period, the Leniency Decision would be revoked and a new Leniency Decision would be issued for the new offense. Although the first Leniency Decision issued against the defendant did not constitute an obstacle to the issuance of a second Leniency Decision since it was not considered a final judgment, the court would take into account the first Leniency Decision while forming its opinion that the defendant would not commit a crime again in terms of the conditions for the issuance of the second Leniency Decision. The case law of the Court of Cassation was also in this direction. Law No. 6545 put an end to this practice and the issue of how Article 231/8 of the Code of Criminal Procedure should be applied and why it is not possible to issue a second Leniency Decision has caused controversy. In the ongoing proceedings, different Court of Cassation jurisprudence has been formed and different opinions on the subject have been put forward in the doctrine.

In this paper, the issue of whether a second Leniency Decision can be made for an intentional crime within the supervision period of the first Leniency Decision is discussed and the findings, opinions and suggestions on the subject are included by examining the Court of Cassation decision regarding the justification of this situation.

Keywords: Judgment, Pronouncement of the Verdict, Delay of the Pronouncement of the Verdict, Supervision Period, Intentional Crime.

GİRİŞ

Ceza muhakemesi, insan haklarına dayanır ve hukuk kurallarına uygun bir muhakeme süreci sonucunda maddi gerçeği bulmayı amaçlar¹. Maddi gerçeğe ulaştığı kanaatine varan mahkeme, hükmünü vererek ulaştığı maddi gerçeği açıklar². Böylece kamu davası sonuçlanmış olur. Ancak HAGB kararı verilmesi halinde kamu davası sonuçlanmış sayılmaz ve derdest olmaya devam eder³. Çünkü HAGB, sanık hakkında verilen mahkûmiyet hükmünün hukuken sonuç doğurmamasını ifade eder⁴.

HAGB, Türk hukukunda ilk olarak 15.07.2005 tarihinde 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanunu⁵ ile çocuklar hakkında uygulanmış, daha sonra 19.12.2006 tarihinde 5560 sayılı Kanun'un⁶ 23. maddesiyle CMK'nın 231. maddesine eklenen hükümler ile yetişkinler hakkında da uygulanmaya başlamıştır. Ancak yeni bir kurum olan HAGB'nin uygulanmasıyla birlikte zaman zaman problemler ortaya çıkmış ve bu problemlerin çözümü amacıyla gerektiğinde kanun değişiklikleri yapılmıştır.

18.06.2014 tarihinde 6545 sayılı Kanun'un⁷ 72. maddesi ile CMK'nın 231/8. maddesine “*Denetim süresi içinde, kişi hakkında kasıtlı bir suç ne-*

-
- 1 Urs **Kindhäuser**, Strafprozessrecht, 3. Auflage, Nomos Verlagsgesellschaft, Baden-Baden 2013, s. 32; Mustafa **Özen**, Ceza Muhakemesi Hukuklu Dersleri, 5. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara 2025, s. 48.
 - 2 Werner **Beulke**, Strafprozessrecht, 12. Auflage, C. F. Müller, Hamburg 2004, s. 335.
 - 3 Sulhi **Dönmezer**/Sahir **Erman**, Nazari ve Tatbiki Ceza Hukuku, C. III, 14. Baskı, Der Yayınları, Ankara 2020, s. 275; İzzet **Özgenç**, “Hükmün Açıklanmasının Geri Bırakılması”, Hukuk Devletinde Suç yaratılmasının ve Suçun Aydınlatılmasının Sınırları Sempozyumu Kitabı, 1. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2009, s. 49.
 - 4 Yener **Ünver**/Hakan **Hakeri**, Ceza Muhakemesi Hukuku, 17. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara 2024, s. 673; Ali **Parlar**, Hükmün Açıklanmasının Geri Bırakılması, 1. Baskı, Bilge Yayınevi, Ankara 2010, s. 15. Yarg. CGK., E. 2006/346, K. 2008/25, 19.02.2008, <https://www.lexpera.com.tr/ictihat/arama>, E.T. 03.01.2025.
 - 5 <https://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.5395.pdf>, E.T. 03.01.2025.
 - 6 <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2006/12/20061219-1.htm>, E.T. 03.01.2025.
 - 7 <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2014/06/20140628-9.htm>, E.T. 20.01.2025.

deniyle bir daha hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına karar verilemez.” hükmü eklenmiştir. Bahsi geçen hükmün eklenmesiyle birlikte CMK’nın 231/8. maddesinin nasıl uygulanacağı hususunda öğretide tartışmalara yol açmıştır. Yargıtay da CMK’nın 231/8. maddesinin uygulanmasına ilişkin olarak ortaya koyduğu görüşten son zamanlarda vazgeçmiş ve yeni bir görüş benimsemiştir.

Çalışma kapsamında CMK’nın 231/8. maddesinin nasıl uygulanması gerektiği Yargıtay Ceza Genel Kurulu’nun bir kararı⁸ üzerinden tartışılacaktır. Tartışmada konuya ilişkin öğretide ileri sürülen görüşlerden ve Yargıtay’ın konuya ilişkin başka kararlarından yararlanılacaktır.

I. SOMUT OLAY

İncelenen karara konu olayda, sanık hakkında 20.04.2016 tarihinde gerçekleştirdiği eylemler sebebiyle hakaret ve tehdit suçlarını işlediğinden bahisle yargılama yapılmış ve yargılama sonucunda sanığın 09.06.2016 tarihinde toplamda bin iki yüz TL adli para cezasıyla mahkûmiyet hükmü tesis edilmiştir. Verilen mahkûmiyet hükmünün açıklanmasının geri bırakılmasına hükmedilmiş ve bu karar itiraz edilmeden 20.06.2016 tarihinde kesinleşmiştir. Ayrıca sanığın 10.05.2016 tarihinde gerçekleştirdiği eylemleri sebebiyle ise hakkında silahlı terör örgütünün propagandasını yapma suçundan dolayı yargılama yapılmış, bu yargılama sonucunda sanık, 07.06.2018 tarihinde bir yıl altı ay yirmi altı gün hapis cezası ile cezalandırılmıştır. Bu cezası ertelenen sanık bir yıl altı ay yirmi iki gün süreyle denetime tabi tutulmuştur. Bahsi geçen yerel mahkeme kararı, kanun yoluna başvurulmaması üzerine kesinleşmiştir. Ancak Adalet Bakanlığı Ceza İşleri Genel Müdürlüğü, sanık hakkında hapis cezasının ertelenmesi kararı verilmesi yerine daha lehe olan HAGB kararı verilmesinin uygun olacağı görüşüyle yerel mahkeme kararı için kanun yararına bozma isteminde bulunmuştur. Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı kanun yararına bozma talebiyle dosyayı Yargıtay 16. Ceza Dairesi’ne göndermiş, Yargıtay 16. Ceza Dairesi kanun yararına bozma istemi hakkında ret kararı vermiştir. Bu karara karşı Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından yapılan itiraz üzerine dosya Yargıtay Ceza Genel Kurulunca değerlendirilerek incelemeye konu karar verilmiştir.

8 Yarg. CGK., E. 2020/252, K. 2024/112, 06.03.2024, <https://www.lexpera.com.tr/ictihat/arama>, E.T. 03.01.2025.

II. YARGILAMA MAKAMLARININ OLAYA İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ

Yerel mahkeme, “*Sanığın suç tarihinden sonra olmakla birlikte hakkında daha önce verilip kesinleşen HAGB kararı bulunduğu*” gerekçesi ile sanık hakkında HAGB kararı vermeyip hapis cezasının infazının ertelenmesine hükmetmiştir.

Adalet Bakanlığı Ceza İşleri Genel Müdürlüğü, “*Yargılama konusu suçun işlendiği tarih itibarı ile hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına engel bir durum olmadığı ve sanığın bir daha suç işlemeyeceği kanaati de Mahkemede olduğu halde, suç tarihinden sonra kesinleşmesine rağmen sadece bu nedenle hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına takdiren yer olmadığı şeklindeki gerekçeyle daha lehe olan hükmün açıklanmasının geri bırakılması kararı yerine, hapis cezasının ertelenmesine karar verilmesinde isabet görülmediği*” gerekçesiyle HAGB kararı verilmesi gerektiği yönünde görüş belirtmiştir.

Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı kanun yararına bozma talebiyle dosyayı Yargıtay 16. Ceza Dairesi’ne göndermiş; Daire, “*Kanun metnine eklenen “Denetim süresi içinde, kişi hakkında kasıtlı bir suç nedeniyle bir daha hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına karar verilemez”. cümlesi ile getirilen objektif şartın, suç tarihini değil ve fakat doğrudan denetim süresi içinde verilen karar tarihini esas aldığı açıktır. Kanun değişikliğinin amacı, birden fazla suçtan yargılanan sanık hakkında diğer objektif ve subjektif şartlar oluşsa bile verilen bir HAGB kararı ile başlayan denetim süresi içinde, kasıtlı bir suç nedeniyle başka HAGB kararları verilmesinin önüne geçmektir. Şu hale göre; Mersin 6. Asliye Ceza Mahkemesinin 09.06.2016 tarihli 2016/365 esas ve 2016/438 karar sayılı 20.06.2016 tarihinde kesinleşen HAGB kararı ile başlayan denetim süresi içinde, terör örgütü propagandası yapmak suçundan 07.06.2018 tarihinde verilen hüküm yönünden HAGB kararı verilmesine yasal imkân bulunmadığına ilişkin kararda hukuki isabetsizlik görülmediği*” gerekçesiyle kanun yararına bozma istemini reddetmiştir⁹.

Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı 09.02.2020 tarih ve 16817 sayı ve “... Mahkemesi tarafından terör örgütü propagandası yapmak suçundan kurulan mahkûmiyet hükmünü inceleyen Yüksek Dairece, ihbarname içeriği belirtilen kanun yararına bozma talebi kabul edilerek anılan kararın 5271 sayılı CMK’nin 309. maddesinin 4. fıkrasının (b) bendi uyarınca ka-

9 Yarg. 16. CD., E. 2019/3277, K. 2019/5933, 27.09.2019, <https://www.lexpera.com.tr/ictihat/arama>, E.T. 03.01.2025.

nun yararına bozulmasına karar verilmesi gerekirken, talebin reddine karar verilmesi usul ve kanuna aykırı görüldüğü” gerekçesiyle itiraz yoluna başvurmuş, itiraz üzerine dosyayı inceleyen Yargıtay Ceza Genel Kurulu “sanık hakkında suç tarihinden sonra olmakla birlikte daha önce verilip kesinleşen hükmün açıklanmasının geri bırakılması kararının denetim süresi içerisinde başka bir suçtan hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına karar verilemeyeceği” görüşü ile yerel mahkeme kararını onamıştır.

III. ÇÖZÜMÜ GEREKEN HUKUKİ PROBLEM

İnceleme konusunu oluşturan Yargıtay kararı bakımından çözülmesi gereken hukuki problem, sanık hakkında daha önce verilmiş ve kesinleşmiş bir HAGB kararının denetim süresi içinde başka bir kasıtlı suçtan tekrar HAGB kararı verilemeyeceğine ilişkin CMK’nın 231/8. maddesinde yer alan “Denetim süresi içinde, kişi hakkında kasıtlı bir suç nedeniyle bir daha hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına karar verilemez.” hükmünün nasıl uygulanacağını tespit edilmesidir.

IV. HUKUKİ DEĞERLENDİRME VE GÖRÜŞLERİMİZ

A. Genel Olarak

Hüküm, uyuşmazlığı doğrudan ve dolaylı olarak çözen, mahkemenin o işten el çekmesi ile sonuçlanan ve ceza davasını sonlandıran nihai karardır¹⁰. Mahkeme, yargılama sonucunda suç işlediğine ilişkin kesin kanaate vardığı sanık hakkında mahkûmiyet hükmü kurar¹¹. HAGB kararı ile mahkemenin sanık hakkında kurduğu mahkûmiyet hükmünün açıklanması ertelenir ve böylece hukuki olarak sonuç doğurması önlenir¹².

10 **Kindhäuser**, s. 295; **Beulke**, s. 334; **Bahri Öztürk ve diğerleri**, Ana Hatlarıyla Ceza Muhakemesi Hukuku, 11. Baskı, Seçkin Yayınevi, Ankara 2024, s. 683; **Özen**, s. 786; **Selen Evirgen**, Ceza Muhakemesi Hukukunda Kesin Hüküm, 1. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara 2024, s. 32; Yarg. CGK., E. 1992/5-14, K. 1992/81, 16.03.1992, <https://www.lexpera.com.tr/ictihat/arama>, E.T. 03.01.2025.

11 **Beulke**, s. 334; **Can Yalçın**, Hükmün Açıklanmasının Geri Bırakılması, 11. Baskı, Seçkin Yayınevi, Ankara 2021, s. 34; **Enver Kumbasar**, Hükmün Açıklanmasının Geri Bırakılması, 1. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2012, s. 190; **Evirgen**, s. 58.

12 **Cumhur Şahin/Neslihan Göktürk**, Ceza Muhakemesi Hukuku, 14. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2024, s. 569; **Veli Özer Özbek/Koray Doğan/Pınar Bacaksız**, Ceza Muhakemesi Hukuku, 12. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2024, s. 705; **AYM**, E. 2016/18, K. 2016/16, 16.03.2016, <https://www.lexpera.com.tr/ictihat/arama>, E.T. 03.01.2025. “Hükmün açıklanmasının geri bırakılması; 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 231.maddesinin 5.fıkrasındaki tanım uyarınca sanık hakkında kurulan hükmün herhangi bir hukuki sonuç doğurmamasını ifade eden bir kurumdur.”.

1. HAGB’nin Amacı ve Niteliği

HAGB’nin amacı, mahkûmiyet hükmünün sonuç doğurmasını önleyerek sanığı, ceza mahkûmiyetinin ağır sonuçlarından korumaktır¹³. Bu kurum ile kısa süreli hapis cezalarının doğurduğu sakıncaların giderilmesi hedeflenmektedir¹⁴. Bu yönüyle HAGB, suçluya ceza verme ve bu cezayı infaz etme dışında “*insancıl bir yol*” olarak nitelendirilmektedir¹⁵.

HAGB kararı bünyesinde iki ayrı karar barındırır¹⁶. Bu kararlardan ilki, sanığın mahkûmiyetine ilişkin olarak verilmiş mahkûmiyet hükmü iken ikincisi bu mahkûmiyet hükmünün sonuç doğurmasının ertelenmesine ilişkin karardır¹⁷. Sanığın mahkûmiyetine ilişkin hüküm, CMK anlamında tüm unsurlarıyla oluşturulmuş bir mahkûmiyet hükmüdür¹⁸. Ancak

-
- 13 **Özen**, s. 803; Kubilay **Taşdemir**, *Hükmün Açıklanmasının Geri Bırakılması*, 1. Baskı, Ertem Basım Yayın Dağıtım, Ankara 2016, s. 3.
- 14 Ercan **Yaşar**, *Klasik Ceza Muhakemesine Alternatif Usuller*, 1. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2022, s. 382-383.
- 15 **Yaşar**, s. 382-383.
- 16 Olgun **Değirmenci**, “Yargı Kararları Çerçevesinde Hükmün Açıklanmasının Geri Bırakılması Kararının Hukuki Denetimi ve İtirazın Kapsamı”, Erciyes Üniversitesi Hukuk Fakültesi Sempozyum Dergisi, S. 2, Temmuz 2019, s. 72; Devrim **Güngör**/Güneş **Okuyucu Ergün**, “Hükmün Açıklanmasının Geri Bırakılması”, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 4, S. 65, 2016, s. 1954-1955. Yarg. CGK., E. 2021/162, K. 2023/255, 04.05.2023, <https://www.lexpera.com.tr/ictihat/arama>, E.T. 03.01.2025. “*Hükmün açıklanmasının geri bırakılması, esas itibarıyla bünyesinde iki karar barındıran bir kurumdur. İlk karar teknik anlamda hüküm sayılan ancak açıklanmasının geri bırakılmasına karar verilmesi nedeniyle hukuken varlık kazanamayan bu nedenle hüküm ifade etmeyen, koşullara uyulması halinde düşme hükmüne dönüşecek, koşullara uyulmaması halinde ise varlık kazanacak olan mahkûmiyet hükmüdür. İkinci karar ise, bu ön hükmün üzerine inşa edilen ve önceki hükmün varlık kazanmasını engelleyen hükmün açıklanmasının geri bırakılması kararıdır. Bu ikinci kararın en temel ve belirgin özelliği varlığı devam ettiği sürece, ön hükmün hukuken sonuç doğurma özelliği kazanamamasıdır.*”.
- 17 Seyithan **Güneş**, *Hükmün Açıklanmasının Geri Bırakılması*, 1. Baskı, Oniki Levha Yayınevi, İstanbul 2018, s. 3; Turan **Temur**, “Hükmün Açıklanmasının Geri Bırakılması”, İstanbul Barosu Dergisi, C. 5, S. 88, 2014, s. 140; **Yalçın**, s. 103.
- 18 Süheyl **Donay**, “Hükmün Açıklanmasının Ertelenmesi”, İstanbul Barosu Dergisi, C. 5, S. 86, 2012, s. 157.

bu hüküm, ilan edilmediğinden sonuç doğurmamaktadır¹⁹. Mahkûmiyet hükmü yerine ilan edilen ve sonuç doğuran karar ise HAGB kararıdır²⁰.

2. HAGB'nin Şartları

Mahkemenin HAGB kararı verebilmesi için kanunda aranan şartların gerçekleşmiş olması gerekir. Bu şartlar CMK'nın 231/5-14. maddesinde düzenlenmiştir. Bahsi geçen madde düzenlemeleri son zamanlarda çeşitli değişikliklere uğrayarak bugünkü halini almıştır. Şöyle ki Anayasa Mahkemesi'nin 01.08.2023'te Resmi Gazetede yayımlanan 2022/120 E. ve 2023/107 K. sayılı ilamıyla²¹ CMK'nın 231. maddesinin 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13 ve 14 numaralı fıkraları Anayasa'ya aykırı olduğu gerekçesiyle iptal edilmiş ve iptal kararının Resmi Gazete'de yayımlandıktan bir yıl sonra yürürlüğe girmesine hükmedilmiştir. Anayasa mahkemesine göre ilgili hükümler kamu otoritelerinin keyfî uygulamalarını önlemekte yetersiz kalmakta ve ifade özgürlüğü ve toplantı ve gösteri yürüyüşü düzenleme hakkı gibi temel hak ve özgürlükler üzerinde caydırıcı etki doğurmaktadır olduğundan iptal edilmiştir²². Kanun koyucu iptal kararının gereği olarak 02.03.2024 tarihli ve 7499 Sayılı Kanun'un²³ 15. maddesi ile ilgili fıkra metinlerini yeniden düzenlemiştir.

CMK'nın 231/5-14. maddesine göre HAGB kararı verilebilmesi için yapılan yargılama sonunda sanık suçlu bulunmalı ve hakkında hükmolunan ceza iki yıl veya daha az süreli hapis veya adli para cezası olmalı, sanığın daha önce kasıtlı bir suçtan mahkûmiyeti bulunmamalı, mahkeme kişilik özellikleri ile duruşmadaki halini dikkate alarak sanığın yeniden suç işlemeyeceği kanaatine varmalı, suçun işlenmesiyle mağdurun veya kamunun uğradığı zarar aynen iade, suçtan önceki hale getirme veya tazmin suretiyle giderilmiş olmalı ve yargılamaya konu suç Anayasa ile korunan İnkılap Kanunlarında yer alan suçlardan olmamalıdır. Sanığın daha

19 M. Emre **Tulay**, "Hükmün Açıklanmasının Geri Bırakılması: Yasal Şartların Yerindeliği ve Kararın Hukuki Etkileri Üzerine bir Değerlendirme", Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 25, S. 4, 2021, s. 480; Aras **Turay**, "7499 Sayılı Kanun ile Yeniden Düzenlenen Hükmün Açıklanmasının Geri Bırakılması", KHAS Hukuk Bülteni, s. 1; **Şahin/Göktürk**, s. 569.

20 Nur **Centel**/Hamide **Zafer**, Ceza Muhakemesi Hukuku, 20. Baskı, Beta Yayınevi, İstanbul 2024, s. 869.

21 AYM, E. 2022/120, K. 2023/107, 01.06.2023, <https://www.lexpera.com.tr/ictihat/anayasa-mahkemesi/e-2022-120-k-2023-107-t-1-6-2023>, E.T. 02.05.2025.

22 Feridun **Yenisey**/Ayşe **Nuhoğlu**, Ceza Muhakemesi Hukuku, 12. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2024, s. 847.

23 <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=7499&MevzuatTur=1&MevzuatTertip=5>, E.T. 02.05.2025.

önce kasıtlı bir suç sebebiyle mahkûm edilmiş olması, hakkında HAGB kararı verilmesini engeller. Ancak sanığın daha önce taksirli bir suç sebebiyle mahkûm edilmiş olması, hakkında HAGB kararı verilmesini engellemez²⁴. Sanığın başka bir kasıtlı suç sebebiyle yargılanıyor olması da hakkında HAGB kararı verilmesine engel oluşturmaz²⁵.

HAGB kararı mahkemece re ’sen verilir ve mahkeme HAGB kararı verip vermeme konusunda takdir yetkisine sahiptir²⁶. Bu takdir yetkisi sanığın yeniden suç işleyip işlemeyeceği hususunda mahkemenin oluşturaçağı kanaat aracılığıyla kullanılır²⁷. Mahkeme, takdir yetkisini nasıl kullandığını ve HAGB şartlarının oluşmadığı kanaatindeyse bu kanaatini gerekçeli bir şekilde açıklamalıdır²⁸.

3. HAGB’nin Sonucu

HAGB kararı verilmesi halinde ceza davası derdest olmaya devam ettiğinden yargılanan kişi de sanık sıfatını korur²⁹. Bu süreçte dava sonuçlanmış sayılmaz ve sanık hakkındaki mahkûmiyet kararı da kesinleşmez³⁰. HAGB kararı ile sanık hakkında verilmiş olan mahkûmiyet hükmünün belli bir süre sonuç doğurması ertelenir³¹.

Hakkında HAGB kararı verilen sanık beş yıllık bir denetime tabi tutulur. Mahkeme denetim süresi içinde bir yıldan fazla olmamak üzere belirlediği bir süre zarfında sanığı denetimli serbestlik tedbirine tabi tutabilir.

24 Anıl **Akyıldız**, “Hükmün Açıklanmasının Geri Bırakılması Kurumuna İlişkin Sorunlar”, YÜHFD, C. XVII, S. Özel Sayı, 2020, s. 71; **Yenisey/Nuhoglu**, s. 853; **Güngör/Okuyucu Ergün**, s. 1957.

25 Erhan **Günay**, Hükmün Açıklanmasının Geri Bırakılması, 1. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2010, s. 97; **Tulay**, s. 500.

26 Rezan **Epözdemir**, Hükmün Açıklanmasının Geri Bırakılması, 4. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara 2021, s. 64; Emre **Kaya**, “İnsan Hakları Açısından Hükmün Açıklanmasının Geri Bırakılması”, Ankara Barosu Dergisi, S. 3, 2013, s. 415; Sibel **Can/Selen Evirgen**, “Hükmün Açıklanmasının Geri Bırakılması Kararının Hukuki Denetimi”, ASBÜ Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 6, S. 2, 2024, Prof. Dr. Mustafa Avcı’ya Armağan), s. 2077-2078, E.T. 23.01.2025. Yarg. CGK., E. 2017/82, K. 2019/71, 05.02.2019, <https://www.lexpera.com.tr/ictihat/arama>, E.T. 03.01.2025.

27 **Centel/Zafer**, s. 870; **Tulay**, s. 489.

28 **Centel/Zafer**, s. 870; **Tulay**, s. 489.

29 **Dönmezer/Erman**, s. 275; **Özgenç**, s. 49.

30 **Değirmenci**, s. 79; **Centel/Zafer**, s. 870; **Dönmezer/Erman**, s. 275.

31 Osman **Yaşar/Cengiz Otacı**, Ceza Muhakemesi Kanunu, 10. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2025, s. 2255; Mustafa **Yabanoğlu**, Ceza Muhakemesinde Hükmün Açıklanmasının Geri Bırakılması, 1. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara 2023, s. 85; **Ünver/Hakeri**, s. 673; **Parlar**, s. 15.

Beş yıllık denetim süresi boyunca sanığın yükümlülüklerine uygun davranması halinde davada düşme kararı verilir ve sanık hakkında verilmiş olan mahkûmiyet kararı bütün hüküm ve sonuçlarıyla birlikte ortadan kalkar³². Aksi halde, yani sanığın denetimli serbestlik tedbirlerine uymaması veya denetim süresi içinde kasıtlı bir suç işlemesi halinde mahkeme, mahkûmiyete ilişkin kararını açıklar ve bu karar hüküm ve sonuçlarını doğurur³³.

B. Çözümü Gereken Hukuki Problemin İrdelenmesi

1. Doktrinde ve Uygulamada Mevcut Durum

CMK'nın 231/8. maddesine 2014 yılında 6545 sayılı Kanun'un 72. maddesi ile *"Denetim süresi içinde, kişi hakkında kasıtlı bir suç nedeniyle bir daha hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına karar verilemez."* hükmü eklenmiştir. Bahsi geçen hüküm eklenmeden önce, hakkında HAGB kararı verilmiş bir sanık, denetim süresi içinde kasıtlı bir suç işlediğinde hakkında verilmiş olan HAGB kararı kaldırılır, yeni işlenmiş suçla ilgili tekrar HAGB kararı verilebilirdi³⁴. Sanık hakkında verilmiş olan ilk HAGB kararı kesin hüküm sayılmadığından ikinci HAGB kararına engel oluşturmazdı³⁵. Ancak ikinci HAGB kararının verildiği yargılamada mahkeme, sanığın tekrar suç işlemeyeceği yönündeki kanaatini oluştururken kaldırılan HAGB kararını dikkate alırdı³⁶.

6545 sayılı Kanun ile yapılan eklemelerden sonra CMK'nın 231/8. maddesinin nasıl uygulanması gerektiği öğretide ve yargı kararlarında tartışmalıdır. Tartışma, ikinci kez HAGB kararı verilmesine engel olan durumun ilk HAGB kararının denetim süresi içinde, tekrar kasıtlı bir suç işlenmesi mi yoksa ikinci kez HAGB kararı verilmesi mi olduğu noktasındadır.

32 Ali İhsan İpek, *Hükmün Açıklanmasının Geri Bırakılması*, 1. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara 2010, s. 247; Ünver/Hakeri, s. 688; Caner Gürühan, "Hükmün Açıklanmasının Geri Bırakılmasına İlişkin Güncel Sorunların Yargıtay Kararları Işığında Değerlendirilmesi", TBB Dergisi, S. 111, 2014, s. 142; Turay, s. 1; Günay, s. 174-175; Can/Evirgen, s. 2081; Kumbasar, s. 243.

33 Özbek/Doğan/Bacaksız, s. 710; Ünver/Hakeri, s. 688; Akif Yıldırım, "Mayınlı Bir Alan: Hükmün Açıklanmasının Geri Bırakılması Kararının Denetimi", Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi, S. 11, 2018, s. 439; Kumbasar, s. 244.

34 Ersan Şen/Mert Maviş, *Hükmün Açıklanmasının Geri Bırakılması (HAGB)*, 1. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2014, s. 105; Akyıldız, s. 74. Bir kişi hakkında sayısız HAGB kararı verilebileceği görüşü için bakınız: Dülger/Taşkın, s. 767-768; Kaya, s. 420-421.

35 Özgenç, s. 49; Şen/Maviş, s. 105.

36 Şen/Maviş, s. 105; İpek, s. 141; Yabanoğlu, s. 75. Aksi yönde bakınız: Epözdemir, s. 175.

Bir görüşe göre kasıtlı suçun hangi tarihte işlendiğinin bir önemi olmaksızın ilk HAGB kararı ile ilişkin beş yıllık denetim süresi içinde, sanık hakkında ikinci kez HAGB kararı verilemez³⁷. Bu görüşe göre kasıtlı suçun işlendiği tarih değil, ikinci HAGB kararının verileceği tarih önemlidir³⁸. Bu görüş CMK'nın 231/8. maddesinin lafzına ve değişiklik gerekçesine dayanmaktadır³⁹. Çünkü 231/8. madde metninde “*Denetim süresi içinde*” ibaresinden sonra virgül kullanılmış ve böylece bu ibarenin suçun işlendiği tarihi değil de HAGB kararının verileceği tarihi nitelemesi sağlanmıştır⁴⁰. Ayrıca CMK'nın 231/8. maddesinin değişiklik gerekçesinde “*Maddeyle, Ceza Muhakemesi Kanununun 231'inci maddesinin sekizinci fıkrasında değişiklik yapmak suretiyle, hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına karar verilmesi halinde sanığın tâbi tutulacağı denetim süresi içinde sanık hakkında bir daha hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına karar verilemeyeceği düzenlenmektedir. Söz konusu maddenin uygulamasında, hükmün açıklanmasının geri bırakılması kararı verilen sanıklar hakkında işledikleri diğer suçlardan dolayı da birçok kez hükmün açıklanmasının geri bırakılması kararı verildiği görülmektedir. Yapılması öngörülen değişikliklerle, bu uygulamaya son verilmesi ve denetim süresi içinde sanık hakkında bir daha hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına karar verilememesi amaçlanmaktadır. Kişinin işlediği ikinci suçun denetim süresi içinde işlenip işlenmediğinin önemi bulunmamaktadır.*” denilmektedir⁴¹. Buna göre sanığın işlediği ikinci suçun hangi tarihte işlendiğine bakılmaksızın ilk HAGB kararı verildikten sonra bu kararın denetim süresi içinde tekrar HAGB kararı verilmesi mümkün değildir.

CMK'nın 231/8. maddesindeki “*Denetim süresi içinde, kişi hakkında kasıtlı bir suç nedeniyle bir daha hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına karar verilemez.*” hükmünün nasıl uygulanacağına ilişkin diğer görüşe göre sanık hakkında ikinci kez HAGB kararı verilmesini engelleyen durum, sanığın ilk HAGB kararının denetim süresi içinde tekrar kasıtlı bir

37 Ali Tanju Sarıgül, “Türk ve Alman Hukuku’nda Hükmün Açıklanmasının Geri Bırakılması”, Türkiye Barolar Birliği Dergisi, S. 118/28, 2015, s. 148; İlgin Albayrak, Hükmün Açıklanmasının Geri Bırakılması, 1. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara 2021, s. 129; Taşdemir, s. 64; Akyıldız, s. 75.

38 Denizhan Horozgil, Hükmün Açıklanmasının Geri Bırakılması, 1. Baskı, Savaş Yayınevi, Ankara 2017, s. 93; Taşdemir, s. 65. Yarg. CGK., E. 2020/353, K. 2023/662, 13.12.2023, <https://www.lexpera.com.tr/ictihat/arama>, E.T. 03.01.2025.

39 Horozgil, s. 95.

40 Horozgil, s. 95.

41 <https://www.lexpera.com.tr/mevzuat/gerekceler/turk-ceza-kanunu-ile-bazi-kanunlar-da-degisiklik-yapilmasina-dair-kanun-6545-genel-gerekce/1>, E.T. 20.01.2025.

suç işlemesidir⁴². Bu görüşe göre sanık, denetim süresi içinde yeniden kasıtlı suç işlese hakkında tekrar HAGB kararı verilemez⁴³. İkinci HAGB kararının verileceği tarih bu görüş bakımından önemli değildir⁴⁴. Dolayısıyla bu görüşe göre sanığın işlediği ikinci suç, ilk HAGB kararı kesinleşmeden önce işlenmişse sanık hakkında ikinci kez HAGB kararı verilebilecek, ilk HAGB kararı kesinleştikten sonra ikinci suç işlenirse ikinci kez HAGB kararı verilemeyecektir⁴⁵.

Anayasa Mahkemesi, 6545 sayılı Kanun ile yapılan değişikliğin iptali istemiyle yapılan başvuruya ilişkin kararında *“Buna göre sanık, açıklanması geri bırakılan bir ceza hükmü varken beş yıllık denetim süresi içinde yeniden kasıtlı bir suç işlese hükmün açıklanmasının geri bırakılması kurumundan yararlanamayacaktır.”* şeklinde görüş belirtmiş ve sanık hakkında ikinci kez HAGB kararı verilmesini engelleyen durumun sanığın ilk HAGB kararının denetim süresi içinde kasıtlı bir suç işlemesi olduğuna hükmetmiştir⁴⁶.

Yargıtay’ın yeni tarihli kararlarında sanığın ikinci suçu hangi tarihte işlendiğine bakılmaksızın ilk HAGB kararı verildikten sonra bu kararın denetim süresi içinde tekrar HAGB kararı verilmesi kabul edilmemektedir⁴⁷. İnceleme konumuzu oluşturan Yargıtay Ceza Genel Kurulu kararında da bu görüş kabul edilmiştir. Ancak Yargıtay, daha eski tarihli kararlarında ikinci suçun işleniş tarihini dikkate almış ve sanık hakkında ikinci kez HAGB kararı verilmesini engelleyen durumun sanığın ilk HAGB kararının denetim süresi içinde tekrar kasıtlı bir suç işlemesi olduğuna hükmetmiştir⁴⁸.

42 Yaşar/Otacı, s. 2261; Öztürk ve diğerleri, s. 443; Murat Volkan Dülger/Şaban Cankat Taşkın, Ceza Muhakemesi Hukuku, 2. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2024, s. 767-768; Özen, s. 817; Epözdemir, s. 169-170; Centel/Zafer, s. 876; Özbek/Doğan/Bacaksız, s. 708; Tulay, s. 499; Turay, s. 3.

43 Özbek/Doğan/Bacaksız, s. 708; Taşdemir, s. 65; Öztürk ve diğerleri, s. 443; Yabanoğlu, s. 75; Akyıldız, s. 86.

44 Öztürk ve diğerleri, s. 443; Akyıldız, s. 86.

45 Epözdemir, s. 169-170; Centel/Zafer, s. 876; Özbek/Doğan/Bacaksız, s. 708; Tulay, s. 499; Turay, s. 3.

46 AYM, E. 2015/23, K. 2015/56, 17.06.2015, <https://www.lexpera.com.tr/ictihat/arama>, E.T. 03.01.2025.

47 Yarg. CGK., E. 2020/353, K. 2023/662, 13.12.2023, <https://www.lexpera.com.tr/ictihat/arama>, E.T. 03.01.2025.

48 Yarg. CGK., E. 2016/1413, K. 2019/489, 20.06.2019, <https://www.lexpera.com.tr/ictihat/arama>, E.T. 03.01.2025. Yarg. CGK., E. 2015/197 K. 2018/632, 11.12.2018, <https://www.lexpera.com.tr/ictihat/arama>, E.T. 03.01.2025. Yarg. 8. CD., E. 2020/3343, K. 2021/17597, 15.09.2021, <https://www.lexpera.com.tr/ictihat/arama>,

2. Alman Ceza Muhakemesi Hukukundaki Durum

Alman ceza muhakemesi hukukunda doğrudan HAGB kurumunu karşılayan bir kurum bulunmamakla beraber §153a StPO hükmü kısmen benzer bir kurumu düzenlemektedir. “*Yükümlülük Yükleyerek ve Talimat Vererek Kovuşturmadan Vazgeçme*”⁴⁹ başlıklı hükme göre kamu davası açılmadan önce belli şartların sağlanması koşuluyla Savcılık, kovuşturmadan vazgeçme kararı verebilir⁵⁰. Hükme göre varlığı aranan şartlar, yükümlülük yüklenmesinin ceza kovuşturması yapılması ile elde edilmek istenen kamu yararını sağlaması, sanığın kusurunun ağırlığının engel teşkil etmemesi ve kovuşturmada görevli olan mahkeme ile şüphelinin kovuşturmadan vazgeçme kararını kabul etmesidir⁵¹. Bu karar Türk ceza muhakemesi hukukundaki kamu davasının açılmasının ertelenmesi kurumuna benzer bir karardır. Ancak §153a StPO hükmünün 2. fıkrasında kamu davasının açılmış olması halinde yargılamayı yapan mahkemenin ara kararı ile muhakemenin durdurulabileceği de düzenlenmiştir⁵². Adli durdurma olarak adlandırılan bu durumda bahsi geçen şartların gerçekleşmesi ve Savcılık ve sanığın adli durdurmayı kabul etmesi halinde sanığa §153a StPO hükmünün 1. fıkrasında düzenlenen yükümlülükler yüklenerek muhakeme geçici olarak durdurulabilir⁵³. Bu durdurma sırasında sanığın yükümlülüklerle uygun davranması halinde yargılamaya konu olan fiilin suç olarak kovuşturulmasından vazgeçilir⁵⁴. Bu halde artık bir muhakeme engelinin olduğu kabul edilir ve mahkeme nihai olarak durdurma kararı verir⁵⁵.

Alman Ceza Kanununda yer alan adli durdurma hükmünün uygulanabilmesi için aranan şartlar ile HAGB'nin uygulanabilmesi için aranan şartlar benzerdir. Ancak kanaatimizce doğurduğu sonuçlar bakımından adli durdurma ile HAGB tamamen farklıdır. Çünkü adli durdurmada sanığın yükümlülüklerle uygun davranmaması halinde muhakemeye devam edilir. Sanığın yükümlülüklerine uygun davranması halinde ise bir muhakeme engelinin olduğu kabul edilerek muhakemeye son verilir. Ancak

E.T. 03.01.2025. Yarg. 12. CD., E. 2020/2234, K. 2020/7459, 23.12.2020, <https://www.lexpera.com.tr/ictihat/arama>, E.T. 03.01.2025.

49 Metnin Almanca aslı şu şekildedir: “*Einstellung des Verfahrens bei Erfüllung von Auflagen und Weisungen*”.

50 Beulke, s. 227; Feridun Yenisey/Salih Oktar/Ayla Oktar, Alman Ceza Muhakemesi Kanunu, 3. Baskı, Beta Yayıncılık, İstanbul 2020, s. 269 vd.; Kindhäuser, s. 160.

51 Yenisey/Oktar/Oktar, s. 269.

52 Yenisey/Oktar/Oktar, s. 269 vd.

53 Beulke, s. 229; Kindhäuser, s. 161.

54 Yenisey/Oktar/Oktar, s. 269 vd.; Kindhäuser, s. 161.

55 Kindhäuser, s. 161; Beulke, s. 229.

HAGB’de sanığın yükümlülüklerine uymaması halinde mahkeme, mahkûmiyete ilişkin kararını açıklar ve bu karar hüküm ve sonuçlarını doğurur. Sanığın yükümlülüklerine uygun davranması halinde ise davada düşme kararı verilir ve sanık hakkında verilmiş olan mahkûmiyet kararı ortadan kalkar. Ayrıca §153a StPO hükmü, sanığın yükümlülükleri devam ederken tekrar suç işlemesine ilişkin bir düzenleme içermediğinden inceleme konumuzu oluşturan tartışmaya ilişkin olarak Alman ceza muhakemesi hukukunda herhangi bir görüş mevcut değildir.

3. Kanaatimiz

CMK’nın 231/8. maddesinde yer alan “*Denetim süresi içinde, kişi hakkında kasıtlı bir suç nedeniyle bir daha hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına karar verilemez.*” hükmünün nasıl uygulanacağına ilişkin olarak kanaatimizce hangi tarihte işlendiği önemli olmaksızın kasıtlı bir suç sebebiyle ilk HAGB kararının denetim süresi içinde sanık hakkında tekrar HAGB kararı verilemez. CMK’nın 231/8. maddesinin lafzından da bu sonuç çıkmaktadır. Ayrıca ilgili hükmün değişiklik gerekçesinde de ikinci kasıtlı suçun işlenme tarihinin ve denetim süresi içinde işlenip işlenmediğinin önemi olmadığı açıkça belirtilmiştir. Zaten değişiklik bir sanık hakkında birden çok kez HAGB kararı verilmesini önlemek ve böylece denetim süresi içindeyken sanık hakkında verilebilecek HAGB kararlarına bir sınır getirmek amacıyla yapılmıştır. Dolayısıyla ilk HAGB kararına ilişkin denetim süresi başladıktan sonra bu süre zarfında hiçbir şekilde ikinci kez HAGB kararı verilemeyeceği kabul edilmelidir.

İlk HAGB kararı kesinleşmeden önce işlenmiş olan kasıtlı bir suç bakımından CMK’nın 231/8. maddesinin nasıl uygulanacağı noktasında ilk HAGB kararının denetim süresi bittikten ve düşme kararı verildikten sonra kanaatimizce tekrar HAGB kararı verilebileceği kabul edilmelidir. Çünkü hem CMK’nın 231/8. maddesinin lafzı hem de değişiklik gerekçesi buna izin vermektedir. Ancak bu tür bir uygulama benzer durumdaki sanıklar arasında eşitsizlikler yaratabilecektir. Şöyle ki bir sanık hakkındaki yargılamanın başlama tarihi veya yargılamanın uzun ya da kısa sürmesi HAGB kararının verilebilmesi bakımından önemli etkiler doğuracak, bu da aynı durumdaki sanıklar hakkında farklı uygulamalara sebep olabilecektir. Örneğin bir sanığın yargılaması, ilk HAGB kararının denetim süresi içinde başlar ve sonuçlanırsa hakkında HAGB kararı verilemeyecek, başka bir sanığın yargılaması denetim süresi bitip düşme kararı verildikten sonra başlar ve sonuçlanırsa hakkında HAGB kararı verilebilecektir.

Öğretide CMK’nın 231/8. maddesindeki “*Denetim süresi içinde, kişi hakkında kasıtlı bir suç nedeniyle bir daha hükmün açıklanmasının geri*

birakılmasına karar verilemez.” hükmünün masumiyet karinesine aykırılık teşkil ettiği ve bu sebeple kanun değişikliği yapılması gerektiği ileri sürülmüştür⁵⁶. Bu görüşe göre hakkında kesinleşmiş bir mahkûmiyet hükmü bulunmayıp yalnızca HAGB kararı bulunan bir kişinin sanki hakkındaki mahkûmiyet hükmü kesinleşmiş gibi muamele görmesi ve hakkında tekrar HAGB kararı verilememesi masumiyet karinesini ihlal etmektedir⁵⁷. Bahsi geçen görüş Anayasa Mahkemesi tarafından tartışılmıştır. Anayasa Mahkemesi, yapılan başvuruyu ilgili hükmün masumiyet karinesini ihlal etmediğinden bahisle reddetmiştir⁵⁸. Mahkeme’ye göre ilgili hüküm, sanığı cezanın bireyselleştirilmesine imkân tanıyan kurumlardan mahrum bırakmamaktadır ve bu sebeple de masumiyet karinesini ihlal etmemektedir.

HAGB kurumunun masumiyet karinesini ihlal edip etmediğinin tespiti yapılırken özellikle HAGB kararı verilebilmesi için aranan şartlara bakılması gerekir. Çünkü HAGB kararı verilebilmesi için yapılan yargılama sonunda sanık suçlu bulunmalı ve hakkında bir mahkûmiyet hükmü kurulmalıdır. Yargılama sonucunda suçluluğu sabit olmuş ve hakkında bir cezaya hükmedilmiş olan sanığı ceza mahkûmiyetinin ağır sonuçlarından korumak amacıyla verilen HAGB kararı masumiyet karinesini ihlal etmez. CMK’nın 231/8. maddesine eklenen hüküm, denetim süresi içindeyken sanık hakkında verilebilecek HAGB kararı sayısını sınırlandırmak amacıyla eklenmiştir. Hükmün tek sonucu suçluluğu sabit olduğundan hakkında HAGB kararı verilmiş olan bir sanık için belli bir süre içinde tekrar HAGB kararı verilmesini önlemektir. Dolayısıyla hükmün masumiyet karinesini ihlal ettiği söylenemez.

SONUÇ

İncelemeye konu karara göre sanık, 20.04.2016 tarihinde gerçekleştirdiği eylemler sebebiyle 09.06.2016 tarihinde suçlu bulunmuş ve hakkında hükmün açıklanmasının geri bırakılması kararı verilmiştir. Bu karar 20.06.2016 tarihinde kesinleşmiştir. Sanık, 10.05.2016 tarihinde gerçekleştirdiği eylemler sebebiyle 07.06.2018 tarihinde suçlu bulunmuş ve hakkında hükmün açıklanmasının geri bırakılması kararı verilmesi uygun gö-

56 Akif Yıldırım, Hükmün Açıklanmasının Geri Bırakılması, 1. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2018, s. 282; Akıldız, s. 86.

57 Akıldız, s. 86; Yıldırım, s. 282.

58 AYM, E. 2015/23, K. 2015/56, 17.06.2015, <https://www.lexpera.com.tr/ictihat/arama>, E.T. 03.01.2025.

rülmeyerek hapis cezasının ertelenmesi kararı verilmiştir. Yerel mahkeme, sanık hakkında daha önce verilip kesinleşen HAGB kararı bulunduğundan bahisle tekrar HAGB kararı verilemeyeceğine hükmetmiştir. Yerel mahkeme kararı hakkında Adalet Bakanlığı Ceza İşleri Genel Müdürlüğü kanun yararına bozma isteminde bulunmuştur. Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı kanun yararına bozma talebiyle dosyayı Yargıtay 16. Ceza Dairesi'ne göndermiştir. Yargıtay 16. Ceza Dairesi kanun yararına bozma istemi hakkında ret kararı vermiştir. Bu karara karşı Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından yapılan itiraz üzerine dosya Yargıtay Ceza Genel Kurulunca değerlendirilmiştir. Yargıtay Ceza Genel Kurulu dosyayı incelemiş ve yerel mahkeme kararını onamıştır.

Yargıtay Ceza Genel Kurulu CMK'nın 231/8. maddesinde yer alan *“Denetim süresi içinde, kişi hakkında kasıtlı bir suç nedeniyle bir daha hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına karar verilemez.”* hükmü sebebiyle ilk HAGB kararı verildikten sonra denetim süresi içinde tekrar HAGB kararı verilmesinin mümkün olmadığı görüşündedir. Mahkeme'ye göre sanığın işlediği ikinci suçun hangi tarihte işlendiğinin önemi yoktur. Öğretideki aksi görüşe göre ise sanık, ilk HAGB kararının denetim süresi içinde ikinci kasıtlı suçu işlerse hakkında tekrar HAGB kararı verilemez. Ancak sanığın işlediği ikinci suç ilk HAGB kararı kesinleşmeden önce işlenmişse sanık hakkında ikinci kez HAGB kararı verilebilir.

CMK'nın 231/8. maddesinde yer alan *“Denetim süresi içinde, kişi hakkında kasıtlı bir suç nedeniyle bir daha hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına karar verilemez.”* hükmünün nasıl uygulanacağına ilişkin görüşümüz, ilk HAGB kararının denetim süresi içinde kasıtlı bir suç sebebiyle sanık hakkında tekrar HAGB kararı verilemeyeceği yönündedir. Bahsi geçen kasıtlı suçun hangi tarihte işlendiğinin bir önemi bulunmamaktadır. Çünkü CMK'nın 231/8. maddesinde suçun işleniş tarihinden bahsedilmeden ilk HAGB kararının denetim süresi içinde ikinci bir HAGB kararı verilemeyeceği hükmüne bağlanmıştır. Ayrıca ilgili hükmün değişiklik gerekçesinde de ikinci kasıtlı suçun işlenme tarihinin ve denetim süresi içinde işlenip işlenmediğinin önemi olmadığı vurgulanmıştır. Ancak kanaatimizce ilk HAGB kararı kesinleşmeden önce işlenmiş olan kasıtlı bir suç için denetim süresi bittikten sonra tekrar HAGB kararı verilebilecektir. Hem CMK'nın 231/8. maddesinin lafzı hem de değişiklik gerekçesi buna izin vermektedir. İncelemeye konu olayda ilk HAGB kararı 09.06.2016 tarihinde verilmiş ve 20.06.2016 tarihinde kesinleşmiştir. Sanık ikinci kasıtlı suçu 10.05.2016 tarihinde işlemiştir. Buna göre sanık ikinci kasıtlı suçu ilk HAGB kararı kesinleşmeden önce işlediğinden bu karara ilişkin denetim süresi bittikten sonra sanığın işlediği ikinci kasıtlı

suç için yapılan yargılamada tekrar HAGB kararı verilebilecektir. Ancak buna benzer durumlarda sanık hakkındaki yargılamanın başlama tarihi veya yargılamanın uzun ya da kısa sürmesi HAGB kararının verilebilmesi bakımından önemli etkiler doğuracaktır. Bu da aynı durumdaki sanıklar hakkında farklı uygulamalara sebep olacaktır. Aynı durumdaki bir sanığın yargılaması, denetim süresi içinde başlar ve sonuçlanırsa hakkında HAGB kararı verilemeyecek, diğer bir sanığın yargılaması denetim süresi bittikten sonra başlar ve sonuçlanırsa hakkında HAGB kararı verilebilecektir. Sanıklar arasında eşitsizlikler yaşanmaması adına CMK’nın 231/8. maddesinde suçun işleniş tarihini esas alan bir düzenleme yapılması daha isabetli olacaktır. Örneğin hüküm “*Denetim süresi içinde işlenen kasıtlı bir suç sebebiyle, kişi hakkında bir daha hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına karar verilemez.*” şeklinde düzenlenirse hem yargı kararları ve doktrinde yar alan tartışmalar hem de bahsettiğimiz adaletsiz sonuç doğuran farklı uygulamalar son bulur.

CMK’nın 231/8. maddesi hükmünün masumiyet karinesine aykırılık teşkil ettiği ve bu sebeple kanun değişikliği yapılması gerektiği görüşüne katılmamaktayız. HAGB, yapılan yargılama sonunda suçlu bulunan ve hakkında bir mahkûmiyet hükmü kurulan sanık bakımından uygulanabilir bir kurumdur. Dolayısıyla suçluluğu sabit olmuş ve hakkında bir cezaya hükmedilmiş olan sanığın denetim süresi içindeyken birden fazla kez HAGB kurumundan faydalanmasını önlemeyi amaçlayan CMK’nın 231/8. maddesi hükmünün masumiyet karinesini ihlal ettiği söylenemez. Bahsi geçen hükmün tek sonucu, suçluluğu sabit olduğundan hakkında HAGB kararı verilmiş olan bir sanık için belli bir süre içinde tekrar HAGB kararı verilmesini önlemektir.

KAYNAKÇA

- Akyıldız**, Anıl, “Hükmün Açıklanmasının Geri Bırakılması Kurumuna İlişkin Sorunlar”, YÜHFD, C. XVII, S. Özel Sayı, 2020, s. 65-88.
- Albayrak**, İlgin, Hükmün Açıklanmasının Geri Bırakılması, 1. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara 2021.
- Beulke**, Wernwr, Strafprozessrecht, 12. Auflage, C. F. Müller, Hamburg 2004.
- Can**, Sibel/**Evirgen**, Selen, “Hükmün Açıklanmasının Geri Bırakılması Kararının Hukuki Denetimi”, ASBÜ Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 6, S. 2, 2024, Prof. Dr. Mustafa Avcı’ya Armağan, s. 2072-2128.
- Centel**, Nur/**Zafer**, Hamide, Ceza Muhakemesi Hukuku, 20. Baskı, Beta Yayınevi, İstanbul 2024.
- Değirmenci**, Olgun, “Yargı Kararları Çerçevesinde Hükmün Açıklanmasının Geri Bırakılması Kararının Hukuki Denetimi ve İtirazın Kapsamı”, Erciyes Üniversitesi Hukuk Fakültesi Sempozyum Dergisi, S. 2, Temmuz 2019.
- Donay**, Süheyl, “Hükmün Açıklanmasının Ertelenmesi”, İstanbul Barosu Dergisi, C. 5, S. 86, 2012.
- Dönmezer**, Sulhi/**Erman**, Sahir, Nazari ve Tatbiki Ceza Hukuku, C. III, 14. Baskı, Der Yayınları, Ankara 2020.
- Dülger**, Murat Volkan/**Taşkın**, Şaban Cankat, Ceza Muhakemesi Hukuku, 2. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2024.
- Epözdemir**, Rezan, Hükmün Açıklanmasının Geri Bırakılması, 4. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara 2021.
- Evirgen**, Selen, Ceza Muhakemesi Hukukunda Kesin Hüküm, 1. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara 2024.
- Günay**, Erhan, Hükmün Açıklanmasının Geri Bırakılması, 1. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2010.
- Güneş**, Seyithan, Hükmün Açıklanmasının Geri Bırakılması, Oniki Levha Yayınevi, İstanbul 2018.
- Güngör**, Devrim/**Okuyucu Ergün**, Güneş, “Hükmün Açıklanmasının Geri Bırakılması”, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 4, S. 65, 2016, s. 1951-1965.
- Gürühan**, Caner, “Hükmün Açıklanmasının Geri Bırakılmasına İlişkin Güncel Sorunların Yargıtay Kararları Işığında Değerlendirilmesi”, TBB Dergisi, S. 111, 2014, s. 133-162.
- Horozgil**, Denizhan, Hükmün Açıklanmasının Geri Bırakılması, 1. Baskı, Savaş Yayınevi, Ankara 2017.
- İpek**, Ali İhsan, Hükmün Açıklanmasının Geri Bırakılması, 1. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara 2010.

Kaya, Emre, “İnsan Hakları Açısından Hükmün Açıklanmasının Geri Bırakılması”, Ankara Barosu Dergisi, S. 3, 2013.

Kindhäuser, Urs, Strafprozessrecht, 3. Auflage, Nomos Verlagsgesellschaft, Baden-Baden 2013.

Kumbasar, Enver, Hükmün Açıklanmasının Geri Bırakılması, 1. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2012.

Özbek, Veli Özer/**Doğan**, Koray/**Bacaksız**, Pınar, Ceza Muhakemesi Hukuku, 12. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2024.

Özen, Mustafa, Ceza Muhakemesi Hukuklu Dersleri, 5. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara 2025.

Özgenç, İzzet, “Hükmün Açıklanmasının Geri Bırakılması”, Hukuk Devletinde Suç Yaratılmasının ve Suçun Aydınlatılmasının Sınırları Sempozyumu Kitabı, 1. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2009.

Öztürk, Bahri/**Tezcan**, Durmuş/**Erdem**, Mustafa Ruhan/**Sırma Gezer**, Özge/**Saygılar Kırıt**, Yasemin F./**Alan Akcan**, Esra/**Özaydın**, Özdem/**Erden Tütüncü**, Efser/**Altınok Villemin**, Derya/**Tok**, Mehmet Can, Ana Hatlarıyla Ceza Muhakemesi Hukuku, 11. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2024.

Parlar, Ali, Hükmün Açıklanmasının Geri Bırakılması, 1. Baskı, Bilge Yayınevi, Ankara 2010.

Sarıgül, Ali Tanju, “Türk ve Alman Hukuku’nda Hükmün Açıklanmasının Geri Bırakılması”, Türkiye Barolar Birliği Dergisi, S. 118, 2015, s. 125-162.

Şahin, Cumhuriyet/**Göktürk**, Neslihan, Ceza Muhakemesi Hukuku, 14. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2024.

Şen, Ersan/**Maviş**, Mert, Hükmün Açıklanmasının Geri Bırakılması (HAGB), 1. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2014.

Taşdemir, Kubilay, Hükmün Açıklanmasının Geri Bırakılması, 1. Baskı, Ertem Basım Yayın Dağıtım, Ankara 2016.

Temur, Turan, “Hükmün Açıklanmasının Geri Bırakılması”, İstanbul Barosu Dergisi, C. 5, S. 88, 2014, s. 140-159.

Tulay, M. Emre, “Hükmün Açıklanmasının Geri Bırakılması: Yasal Şartları Yerindeliği ve Kararın Hukuki Etkileri Üzerine Bir Değerlendirme”, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 25, S. 4, 2021, s. 477-525.

Turay, Aras, “7499 Sayılı Kanun ile Yeniden Düzenlenen Hükmün Açıklanmasının Geri Bırakılması”, KHAS Hukuk Bülteni, <https://hukukbulteni.khas.edu.tr/bulten/134>, E.T. 08.02.2025.

Ünver, Yener/**Hakeri**, Hakan, Ceza Muhakemesi Hukuku, 17. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara 2024.

Yabanoğlu, Mustafa, Ceza Muhakemesinde Hükümün Açıklanmasının Geri Bırakılması, 1. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara 2023.

Yalçın, Can, Hükümün Açıklanmasının Geri Bırakılması, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2021.

Yaşar, Ercan, Klasik Ceza Muhakemesine Alternatif Usuller, 1. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2022.

Yaşar, Osman/**Otaç**, Cengiz, Ceza Muhakemesi Kanunu, 10. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2025.

Yenisey, Feridun/**Nuhoglu**, Ayşe, Ceza Muhakemesi Hukuku, 12. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2024.

Yenisey, Feridun/**Oktar**, Salih/**Oktar**, Ayla, Alman Ceza Muhakemesi Kanunu, 3. Baskı, Beta Yayıncılık, İstanbul 2020.

Yıldırım, Akif, “Mayınlı Bir Alan: Hükümün Açıklanmasının Geri Bırakılması Kararının Denetimi”, Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi, S. 11, 2018, s. 435-480.

Yıldırım, Akif, Hükümün Açıklanmasının Geri Bırakılması, 1. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2018.

İnternet Kaynakları

<https://www.lexpera.com.tr/mevzuat/gerekciler/turk-ceza-kanunu-ile-bazi-kanunlarda-degisiklik-yapilmasina-dair-kanun-6545-genel-gerekce/1>, E.T. 20.01.2025.

<https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2006/12/20061219-1.htm>, E.T. 03.01.2025.

<https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2014/06/20140628-9.htm>, E.T. 20.01.2025.

<https://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.5395.pdf>, E.T. 03.01.2025.

<https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=7499&MevzuatTur=1&MevzuatTertip=5>, E.T. 02.05.2025.

<https://www.lexpera.com.tr/ictihat/anayasa-mahkemesi/e-2022-120-k-2023-107-t-1-6-2023>, E.T. 02.05.2025.

Kararlar

AYM, E. 2015/23, K. 2015/56, 17.06.2015.

AYM, E. 2016/18, K. 2016/16, 16.03.2016.

AYM, E. 2022/120, K. 2023/107, 01.06.2023.

Yarg. CGK., E. 1992/5-14, K. 1992/81, 16.03.1992.

Yarg. CGK., E. 2006/346, K. 2008/25, 19.02.2008.

Yarg. CGK., E. 2006/346, K. 2008/25, 19.02.2008.

Yarg. CGK., E. 2015/197, K. 2018/632, 11.12.2018.

Yarg. CGK., E. 2017/82, K. 2019/71, 05.02.2019.

Yarg. CGK., E. 2016/1413, K. 2019/489, 20.06.2019.

- Yarg. CGK., E. 2021/162, K. 2023/255 , 04.05.2023.
Yarg. CGK., E. 2020/353, K. 2023/662, 13.12.2023.
Yarg. CGK., E. 2020/353, K. 2023/662, 13.12.2023.
Yarg. CGK., E. 2020/252, K. 2024/112, 06.03.2024.
Yarg. 12. CD., E. 2020/2234, K. 2020/7459, 23.12.2020.
Yarg. 16. CD., E. 2019/3277, K. 2019/5933, 27.09.2019.
Yarg. 8. CD., E. 2020/3343, K. 2021/17597, 15.09.2021.